

INDIVIDUALNOST KMETIJE, 2. del

Tričlenost kmetijskega organizma

V PREJŠNJI ŠTEVILKI REVIE SMO POUDARILI, DA JE ČLOVEK NEDELJIVA CELOTA. NJEGOVA POKONČNA DRŽA IN TELESNA TRIČLENOST (GLAVA, OKONČINE, PRSNI KOŠ) GA KOT INDIVIDUALNOST UMEŠČAJO V SVET. V SOZVOČJU MIŠLJENJA IN VOLJE SKOZI ČUTENJE POSTAJA SAMOZAVEDEN IN STOPA NA POT SVOBODNE SAMOPOTRDIŠČA.

FILOZFSKO BI REKLI, DA JE ČLOVEK NA POTI SAMOUTEMELJITVE.

Z zavedanjem razvojnega principa, ki vlada v človeku, človeštvu in svetu, se človek iz stvaritve preobraža v stvaritelja – bitje, ki ima moč ustvarjati ne le tehnični, temveč tudi živi svet narave. Vprašamo se lahko: Ali mu je zaupana naloga, da svobodno vnese razvojni princip v že obstoječi svet? Ali pa bo to stvaritev prilagodil zgolj svojim egoističnim interesom, izrabil vse, kar je bilo ustvarjeno – rastline, živali, zemljo in bitja, ki so in še vedno globoko vplivajo na njegov razvoj?

Večina ljudi, ki se prebujajo k ekološki zavesti, za zdaj večinoma stremi le k ohranjanju že ustvarjenega sveta in človeka vidi kot uničevalca stvariteljskega dela. Najraje bi ga izločili iz narave. Toda to bi pomenilo zastoj v razvoju. Le v sodelovanju z nenehnim razvojem Človeka kot iniciatorja se lahko že ustvarjeno preobrazi v nekaj novega in višjega. Ali lahko razumemo, da je sodobni človek, ki ima s svojim izumiteljskim duhom in znanjem o jedrski cepitvi delcev v rokah vsa sredstva za masovno uničenje življenja na zemlji, hkrati tudi tisti, ki lahko v obstoječo

zemljo in naravo vnese razvojni princip, ki izhaja iz njegove notranje biti? Kako? Kako lahko svojo ustvarjalno moč usmeri v procese, ki bodo naravo popeljali na višjo stopnjo razvoja? To vprašanje odpira razmislek o prihodnosti kmetijstva. Ključ do odgovora najdemo v metodičnem nasvetu dr. Rudolfa Steinerja, ki poudarja, da moramo izhajati iz človeka. Človeka je treba postaviti v središče, da bi kmetijstvo lahko izpolnilo svoje bistvo kot "individualnost".

KMETIJA KOT ŽIVI ORGANIZEM

Vzemimo si čas in pojdimo v naravo, med polja, proč od hrupa in prometa. Umirimo se in se ozrimo okoli sebe. Z umirjenimi mislimi in odprtim srcem čuteče pomislimo na vse, kar nas obdaja – na vse, kar je na zemlji nastalo v objemu svetlobe, zraka in toplote; na vse, kar je nastalo globoko pod površjem, v temnih, vlažnih globinah in v plodnem pasu rodovitne zemlje, med dvema sferama. Ko odpremo notranja čutila, vzremo globoko sorodnost med temeljno strukturo narave in tričlenostjo človeškega organizma.

Globoko pod zemljo se nahaja trdi, kamniti svet, ki se je izločil iz živih procesov; kjer ni več življenja, temveč mrtvi svet, v katerega je vtkan tudi vodni element globin. Četudi ta trdi del zemlje obstaja v miru in ohranja svojo kristalinično strukturo, je del širših kozmičnih procesov. Poleti se odpre za procese razgradnje, pozimi pa je prežet z oblikotvornimi silami oddaljenega kozmosa, ki prihajajo iz območja zvezd stalnic – zato so ga stari Grki imenovali "kristalno nebo". Na podoben način kot naši možgani v zavesti zrcalijo podobo sve-

ta, ki ga zaznavamo s čutili, kristalinična narava krena in njemu sorodnih kamnin tvori čutilne organe za oblikotvorne sile kristalov, ki prihajajo iz najbolj oddaljenih delov vesolja in tudi z nadsončnih planetov – Marsa, Jupitra in Saturna. Vse te kozmične sile se nato iz kamnitih globin zrcalijo v zgornje plasti zemlje.

Če zdaj skušamo Steinerjeve poglede duhovne znanosti misliti skupaj z znanstvenimi dognanji o mineralnem pod-

zemlju, se nam razkrije, da globoko pod zemljo leži “glava” individualnosti kmetije. Tako kot se v češariki (epifizi) naših možganov tvorijo kristali, ki predstavljajo fizično osnovo za zavest jaza, se v razgrajevalnem kamnitem svetu oblikujejo fini heksagonalni kristalčki. Ti nastajajo iz brezobličnih koloidov aluminijevega hidroksida in kremenčeve kisline ter tvorijo t. i. sekundarne glinene minerale. Ti minerali pa se lahko ponovno spremenijo v koloidno stanje.

Nad polarnim področjem "glave" pod zemljo se nad površjem razteza "trebuh" individualnosti kmetije, kjer se odvijajo živahni procesi pod neposrednim vplivom kozmosa. Tukaj poteka nekakšna "zunanja prebava" svetlobe, toplote, zraka in vodne pare. Nenehno se prepletajo procesi nastajanja in razgradnje, kjer življenje razkriva svojo pestro barvitost: kaleče rastline, prosto gibajoče se živali in delujoč človek. Vodna para se dviga, oblaki se zbirajo, pada dež; veter premika liste, valovijo žitna polja, strela udari in razklene hrast, grme nje odmeva, zvezde krožijo po nebu in sonce zemlji vsak dan podarja dan in noč. V tej coni prebave kmetijskega organizma je vse v neprestanem spreminjanju. Medtem ko je pod zemljo duhovno živo, osvobojeno materialnega, prežeto z notranjim delovanjem (kot misli v glavi), nad zemljo nastaja življenje v materiji, v neskončnih oblikah in barvah. Te oblike in barve sčasoma odmrejo, a večna esenca življenja ne izgine – preobrazijo se v seme, iz katerega bo vzniknila nova oblika in barva.

Med tema dvema poloma, globokim podzemljem in površjem, se vodoravno razteza rodovitna plast zemlje, ki predstavlja kalečo sredino. Ta del zemlje deluje kot ritmični del človeškega telesa. Čeprav ne moremo reči, da ima zemlja pljuča in srce, vendarle diha kot človek – vdihuje kisik in izdihuje ogljikov dioksid. V dinamiki glinenih mineralov lahko prepoznamo delovanje, ki spominja na delovanje srca. Ti minerali se odzivajo na sončev ritem, ki skozi letno gibanje usmerja in usklajuje procese razgradnje in tvorjenja snovi v zemlji. Rudolf Steiner je zemeljska tla primerjal s trebušno prepono pri človeku. Delovanje zemljine trebušne prepone odraža skupno igranje elementov zemlje, vode, zraka in toplote v ritmu letnega gibanja sonca.

Čeprav se trebušna prepona tal v primerjavi z neskončnostjo zgornjega in spodnjega pola zdi skoraj neznatna, je bistvena. Iz nje kali višja narava rastlin, ki so temelj za obstoj človeka in živali na zemlji. V tej plasti tal rastejo korenine rastlin, ki vertikalno stremijo k središču zemlje. Hkrati iz kalčka rastlina prodre na površje in v ritmičnem zaporedju listov na steblo stremi proti soncu. V presnovnih procesih svetlobe, zraka in toplote rastlina tvori hranilne snovi v svojih cvetovih, plodovih in semenih, ki so vir hrane za ljudi in živali.

V cvetočih rastlinah in drevesih se po naravnih zakonitostih oblikuje podoba individualnosti kmetije, ki jo lahko zaznamo le skozi duha in mišljenje. Duhovna nit, ki nadčutno povezuje globine zemlje z višinami sonca, znotraj tričlene strukture združuje sile teže in lahkotnosti v vertikalno povezavo, ki se vsako leto znova utelesi v kalečih in brstečih rastlinah.

KMETIJSTVO – TEMELJ FIZIČNEGA IN DUHOVNEGA RAZVOJA ČLOVEŠTVA

Rastline in individualnost kmetije sta v primerjavi s tričlenostjo človeka postavljeni "na glavo". Globoka podobnost se kaže v naslednjem: korenine delujejo kot čutilni organ rast-

Razumevanje duhovne ideje o individualnosti kmetijskega

organizma odpira nove poti v kmetijstvu. Postopoma spoznavamo,

kako lahko kmetijo oblikujemo kot živi organizem.

line, ki v zemlji "tipajo" za hranilnimi snovmi. Ko se proces zorenja plodov prenese v korenine, kot pri korenju, se korenina odebeli, obarva se rdečkasto-rumeno in prežame svoje tkivo s sladkorjem ter aromami. Tako nastane hranilni plod, ki predvsem hrani glavo, torej živčno-čutilni sistem človeka. Nasprotno pa, ko rastlina oblikuje seme visoko nad zemljo, kot pri žitih, plod hrani presnovni sistem in okončine pri ljudeh in živalih. Plodovi, ki nastanejo med tema dvema poloma, v stebelu in listih, kot denimo koleraba, brstični ohrovt, solata ali zelje, pa hranijo in krepijo ritmično sredino človeka, torej delovanje srca in pljuč.

Razumevanje duhovne ideje o individualnosti kmetijskega organizma odpira nove poti v kmetijstvu. Postopoma spoznavamo, kako lahko kmetijo oblikujemo kot živi organizem. Ko začnemo dojemati njeno tričleno zasnovano, lahko zavestno oblikujemo polja, travnike, sadovnjake, pašnike, gozdove, hleve in bivališča za živali kot organe tega velikega organizma. S tem pristopom lahko presežemo dualnost materialistične znanosti, ki s svojo "objektivnostjo" metodično izloča duhovno-duševnega raziskovalca in moralno delujočega človeka iz svojega opazovanja.

Danes, ko prevladujoči interesi po dobičku in moči kmetijstvo neusmiljeno potiskajo v mrtvo industrijsko panogo, je še toliko bolj pomembno, da se trudimo svet dojemati celostno, kot del kozmosa, v katerem živimo. Lili Kolisko je že leta 1938 v predgovoru svoje knjige *Kmetijstvo prihodnosti* zapisala: "Smo sredi uničenja. Sile vojne so neusmiljene: uničujejo človeška življenja, celotne populacije, uničujejo umetnine in kulturne mojstrovine. V takih trenutkih je ključno priznati, da nujno potrebujemo konstruktivne in oživljajoče sile. Zato želim pisati o oživljanju kmetijstva, ki je temelj človekovega fizičnega obstoja. Brez ustrezne hrane, ki človeškemu organizmu posreduje življenjske sile, ljudje ne morejo biti zdravi in močni, niti sposobni razviti jasne misli in moralne moči, ki ju tako nujno potrebujemo." Mar danes nismo v zelo podobni situaciji? Lili Kolisko lahko le pritrdimo, ko pravi, da kmetovalci in vrtnar prispevata k izgradnji fizičnega telesa človeštva. Rokujeta z najdragocenejšim materialom – z materjo zemljo, iz katere raste življenje rastlin. Rastline hranijo živali, te pa skupaj z rastlinami omogočajo človekovo življenje. Vendar danes naloga kmetijstva sega onkraj gradnje fizičnega telesa, je pravzaprav vseobsegajoča. Kmetijstvo s svojo celovitostjo ne podpira le fizičnega obstoja, temveč tudi duševno-duhovni razvoj človeka in človeštva – ki je nujen za preobrat iz današnjega stanja. Nahajamo se na začetku, ki pa je ključen. Zberimo pogum, moč in voljo ter se odločno lotimo dela. **S**